

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2021. gada 28. aprīlis)

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par izmēģinājuma režīmu attiecībā uz tirgus infrastruktūrām, kuru pamatā ir sadalītās virsgrāmatas tehnoloģija (CON/2021/15)

(2021/C 244/04)

Ievads un tiesiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2020. gada 18. un 30. novembrī saņēma Padomes un Eiropas Parlamenta lūgumus sniegt atzinumu par priekšlikumu regulai par izmēģinājuma režīmu attiecībā uz tirgus infrastruktūrām, kuru pamatā ir sadalītās virsgrāmatas tehnoloģija ⁽¹⁾ (turpmāk – “ierosinātā regula”).

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 127. panta 4. punktu un 282. panta 5. punktu, jo ierosinātajā regulā ietverti noteikumi, kas ir ECB kompetences jomās, jo īpaši tādās kā monetārās politikas noteikšana un īstenošana, maksājumu sistēmu raitas darbības veicināšana, palīdzība kompetentām iestādēm sekmīgi īstenot politiku, kas attiecas uz finanšu sistēmas stabilitāti, un ECB uzdevumi kredītiestāžu prudenciālās uzraudzības jomā saskaņā ar saskaņā ar Līguma 127. panta 2. punkta pirmo un ceturto ievilkumu, 127. panta 5. punktu un 127. panta 6. punktu. ECB Padome šo atzinumu ir pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

1. Vispārīgi apsvērumi

1.1. ECB atzinīgi vērtē ierosināto regulu, kuras mērķis ir nodrošināt iespēju ieguldījumu brokeru sabiedrībām, tirgus dalībniekiem un centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem (CVD) uzturēt tirgus infrastruktūras, kuru pamatā ir sadalītās virsgrāmatas tehnoloģija (SVT), kā SVT daudzpusējas tirdzniecības sistēmas (turpmāk – “SVT DTS”) vai kā SVT vērtspapīru norēķinu sistēmas (VNS) (turpmāk – “SVT VNS” vai, norādot uz tām kopā ar SVT DTS – “SVT tirgus infrastruktūras”).

1.2. ECB atzinīgi vērtē ierobežojumus, ko ierosinātā regula paredz gan aktīvu kategoriju, gan tirgus apjoma ziņā attiecībā uz SVT pārvedamiem vērtspapīriem ⁽²⁾, kas pieejami reģistrēšanai, tirdzniecībai un norēķiniem, izmantojot SVT DTS un SVT VNS, vienlaikus sekmējot ar SVT izmantošanu saistīto iespējamo risku mazināšanu. Tomēr papildus varētu apsvērt aktīvu kategoriju paplašināšanu, iekļaujot valsts obligācijas, bet vienlaikus saglabājot robežvērtības. Ņemot to vērā, ECB arī uzsver, ka tās atzinuma pamatā ir izpratne, ka ierosinātajā regulā noteiktās konkrētās robežvērtības ⁽³⁾ ir jāsaglabā, jo jebkāds šo robežvērtību palielinājums var apdraudēt vienlīdzīgu konkurences apstākļus vēsturisko un SVT tirgus infrastruktūru starpā un, iespējams, arī finanšu sistēmas stabilitāti. Turklāt ECB uzskata, ka, ņemot vērā kapitāla tirgu attīstības līmeni dažās ES dalībvalstīs, būtu ieteicams apsvērt iespēju nodrošināt nacionālajām kompetentajām iestādēm iespēju pazemināt attiecīgās robežvērtības. Tādēļ ECB vēlas atkārtoti apspriesties par ierosināto regulu, ja robežvērtības tiek būtiski mainītas. Turklāt būtu jānodrošina, ka šīs robežvērtības netiek apietas, jo tas mazinātu to efektivitāti. Piemēram, emitentam nevajadzētu būt iespējai sadalīt obligāciju emisiju divos (vai vairākos) laidienos, ko emitē, izmantojot vienotu SVT tirgus infrastruktūru. Šajā kontekstā pienākumu noteikšana tikai SVT tirgus infrastruktūru uzturētājiem var izrādīties neefektīva, ja to nepapildina ar pienākumiem obligāciju emitentiem. Turklāt varētu apsvērt papildu

⁽¹⁾ COM(2020) 594 final.

⁽²⁾ Sk. ierosinātās regulas 2. panta 5) punktu.

⁽³⁾ Sk. ierosinātās regulas 3. panta 1. un 3. punktu.

robežvērtību, kas noteikta SVT tirgus infrastruktūras līmenī, pamatojoties uz norēķinu vērtību, jo tā ir viens no attiecīgajiem rādītājiem, kurus izmanto, lai novērtētu norēķinu infrastruktūras sistēmisko nozīmi. Visbeidzot, ECB saprot, ka saskaņā ar ierosināto regulu robežvērtību ievērošana nav pietiekams nosacījums, lai piešķirtu atbrīvojumu no Savienības tiesību aktu prasībām. Pat tad, ja robežvērtības ir pilnībā ievērotas, attiecīgās kompetentās iestādes var piešķirt atbrīvojumus SVT tirgus infrastruktūru uzturētājiem tikai katrā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā arī finanšu stabilitātes apsvērumus.

- 1.3. Ierosinātajā regulējumā paredzēts, ka SVT DTS uzturētāji var sniegt pakalpojumus papildus tiem pakalpojumiem, kurus sniedz saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/65/ES⁽⁴⁾ (turpmāk – “MiFID II”), proti, SVT DTS uzturētāji var sniegt CVD pamatpakalpojumus⁽⁵⁾. Šādu papildpakalpojumu sniegšana radītu tādus jaunus un papildu riskus to dalībniekiem, kuri būtu jāņem vērā ierosinātajā regulā. Tomēr šķiet, ka ierosinātajā regulā noteiktās papildu prasības ir diezgan ierobežotas. Tāpēc šķiet, ka ierosinātā regula nenodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus SVT DTS un SVT VNS starpā, kā arī šo SVT tirgus infrastruktūru un to CVD starpā, kuras uztur VNS, izmantojot tradicionālo tehnoloģiju, jo tie sniedz līdzīgus pakalpojumus, savstarpēji konkurējot. Citiem vārdiem sakot, ierosinātajā regulā nav ievērots princips “vienādi darījumi, vienādi riski, vienādi noteikumi”. Turklāt, lai gan ierosinātajā regulā ir paredzēts, ka DTS uzturētājs var veikt norēķinus par SVT pārvedamiem vērtspapīriem, būtu jāizpēta arī pretēja iespēja, ka SVT VNS uzturošā CVD uztur arī DTS. Šis apsvērums izriet no ierosinātās regulas apsvērumos atzītā fakta, ka SVT izmantošana, visus darījumus iegrāmatojot decentralizētā virsgrāmatā, var saīsināt tirdzniecību un norēķinus tiktāl, ka tie notiek gandrīz reāllaikā, un varētu sekmēt tirdzniecības un pēctirdzniecības darbību apvienošanu.
- 1.4. Turklāt attiecībā uz e-naudas tokeniem, ko var izmantot norēķiniem par SVT pārvedamu vērtspapīru darījumiem, šķiet, ka ierosinātajā regulā nav ievērots tehnoloģiju neitralitātes princips. Konkrētāk, lai gan e-naudas tokenus var emitēt arī, izmantojot tehnoloģiju, kas nav SVT⁽⁶⁾, to infrastruktūru pamatā, uz kurām attiecas ierosinātā regula, var būt tikai SVT.
- 1.5. Visbeidzot, lai gan ECB atzinīgi vērtē ierosinātās regulas mērķi atbalstīt inovāciju, tā vēlas uzsvērt iespējamu nepilnību saistībā ar paredzēto atbrīvojumu no Regulā (ES) Nr. 909/2014 (turpmāk – “CVD regula”)⁽⁷⁾ ietvertu piekļuves noteikumu piemērošanas. ECB uzskata, ka šāds atbrīvojums, ja to plaši piešķir nacionālās kompetentās iestādes visā Savienībā, var kavēt CVD regulas mērķa sasniegšanu, proti, saskaņot un uzlabot pārrobežu norēķinu efektivitāti Savienībā. Turklāt ECB uzskata, ka šāds atbrīvojums var ietekmēt VNS savstarpējo sadarbību, kas galu galā varētu izraisīt lielāku likviditātes sadrumstalotību.

2. Monetārās politikas aspekti

- 2.1. No monetārās politikas viedokļa vērtspapīru darījumiem ir izšķiroša nozīme naudas tirgus darbībā un atklātā tirgus operāciju veikšanā. Šajā sakarā SVT kā inovatīva tehnoloģija, kas piemērojama VNS, lai, iespējams, veicinātu efektīvāku vērtspapīru darījumu izpildi, varētu radīt ne vien iespējas, bet arī riskus. No monetārās politikas

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).

⁽⁵⁾ Sk. ierosinātās regulas 2. panta 3) punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 909/2014 (2014. gada 23. jūlijs) par vērtspapīru norēķinu uzlabošanu Eiropas Savienībā, centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem un grozījumiem Direktīvās 98/26/EK un 2014/65/ES un Regulā (ES) Nr. 236/2012 (OV L 257, 28.8.2014., 1. lpp.) pielikuma A iedaļu.

⁽⁶⁾ Sk. 3. panta 2. punktu ierosinātajā regulā par kriptotirgiem (Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par kriptotirgiem un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1937 – COM(2020) 593 final).

⁽⁷⁾ Sk. CVD regulas 50. un 53. pantu.

viedokļa būtiska nozīme ir tirgus dalībnieku spējai efektīvi pārvest vērtspapīrus. Tāpēc ilgtermiņa valsts politikā būs rūpīgi jāizvērtē tas, kā šī jaunā tehnoloģija tiek piemērota esošajā vērtspapīru norēķinu ekosistēmā, un/vai tas, vai un kā tā potenciāli ietekmē esošos vērtspapīru norēķinu mehānismus.

- 2.2. Dažādu infrastruktūru, kas ir pieejamas vērtspapīru darījumiem un nav savstarpēji sadarbspējīgas, skaita palielināšanās principā varētu izraisīt nodrošinājuma un likviditātes portfeļu sadrumstalotību, kas varētu ietekmēt monetārās politikas transmisiju, iespējami skarot nodrošinājuma pieejamību, nodrošinājuma vērtēšanu un cenu veidošanu tirgū. Tomēr šādu risku īstenošanās būtu atkarīga no dažādu norēķinu infrastruktūru īpašajām iezīmēm un to funkcionalitātes, nodrošinot dalībniekiem iespēju laikus piekļūt to nodrošinājumam.
- 2.3. Turklāt attiecībā uz centrālās bankas likviditātes pieejamību norēķiniem jānorāda, ka Eurosistēma ar TARGET2 vērtspapīriem (T2V) starpniecību pašlaik nodrošina vērtspapīru darījumu norēķinus, izmantojot centrālās bankas līdzekļus. Lai CVD būtu piekļuve T2V, ir vajadzīgs pozitīvs novērtējums attiecībā uz atbilstības kritērijiem un nosacījumiem saskaņā ar piemērojamajām ECB pamatnostādņēm⁽⁸⁾. Ja SVT VNS dalībniekiem nav pieejama piekļuve centrālās bankas līdzekļiem, vērtspapīru darījumu norēķiniem varētu izmantot komercbanku līdzekļus, uz tokeniem balstītus komercbanku līdzekļus un/vai e-naudas tokenus. Ja šādu SVT VNS skaita pieaugums būtiski palielinātu komercbanku līdzekļu vai e-naudas tokenu izmantošanu vērtspapīru darījumu norēķiniem, būtu rūpīgi jāanalizē ietekme uz monetārās politikas transmisiju.

3. Pārraudzības un sistēmiskie/finanšu stabilitātes aspekti

3.1. ECBS loma vērtspapīru norēķinu jomā

- 3.1.1. Saskaņā ar Līguma 127. panta 2. punkta ceturto ievilkumu, kas atspoguļots Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtu (turpmāk – "Statūti") 3. panta 1. punktā, viens no pamatuzdevumiem, ko veic ar ECBS palīdzību, ir veicināt maksājumu sistēmu raitu darbību. Sekmējot šī pamatuzdevuma izpildi, ECB un valstu centrālās bankas var dot iespējas, un ECB var izdot regulas, lai Savienībā un attiecībās ar citām valstīm nodrošinātu efektīvas un stabilas tīrvērtes un maksājumu sistēmas⁽⁹⁾.
- 3.1.2. CVD ir finanšu tirgus infrastruktūras (FTI), ko stingri regulē un uzrauga dažādas iestādes saskaņā ar CVD regulu, kurā noteiktas prasības attiecībā uz norēķiniem par finanšu instrumentiem, kā arī noteikumi par CVD organizatorisko struktūru un darbību. CVD arī jāņem vērā Maksājumu un tirgus infrastruktūru komitejas (CPMI) un Starptautiskās Vērtspapīru komisiju organizācijas (IOSCO) Norādes par kiberneturību (*Guidance on cyber resilience*)⁽¹⁰⁾, kuru īstenošanai ir izstrādātas visām FTI adresētas detalizētas īstenošanas norādes, kas ietvertas Eurosistēmas Kiberneturības pārraudzības prognozēs attiecībā uz FTI (*Eurosystem Cyber Resilience Oversight Expectations for FMIs*)⁽¹¹⁾. Papildus uzraudzības pilnvarām, kas saskaņā ar CVD regulu uzticētas nacionālajām kompetentajām iestādēm (NKI), ECBS dalībnieki rīkojas kā "attiecīgās iestādes", kas ir CVD uzturēto VNS pārraugi, kā centrālās bankas, kas emitē svarīgākās valūtas, kurās notiek norēķini, un kā centrālās bankas, kuru grāmatvedības uzskaitē tiek iegrāmatoti darījumu naudas posma norēķini⁽¹²⁾. Šajā sakarā CVD regulas 8. apsvērumā ir noteikts, ka regula būtu jāpiemēro, neskarot ECB un nacionālo centrālo banku pienākumus nodrošināt efektīvas un stabilas tīrvērtes un maksājumu sistēmas Savienībā un citās valstīs. Tajā arī norādīts, ka CVD regulai nebūtu jānovērš ECBS dalībnieku piekļuve informācijai, kas ir svarīga to pienākumu pildīšanā⁽¹³⁾, tostarp CVD un citām finanšu tirgus infrastruktūru pārraudzībā⁽¹⁴⁾.

⁽⁸⁾ Eiropas Centrālās bankas Pamatnostādne (ES) 2015/510 (2014. gada 19. decembris) par Eurosistēmas monetārās politikas regulējuma īstenošanu (ECB/2014/60) (OV L 91, 2.4.2015., 3. lpp.); Eiropas Centrālās bankas Pamatnostādne ECB/2012/27 (2012. gada 5. decembris) par Eiropas automatizēto reālā laika bruto norēķinu sistēmu (TARGET2) (OV L 30, 30.1.2013., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Sk. Statūtu 22. pantu.

⁽¹⁰⁾ Pieejamas Starptautisko norēķinu bankas interneta vietnē www.bis.org.

⁽¹¹⁾ Pieejamas ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu.

⁽¹²⁾ Sk. CVD regulas 12. pantu.

⁽¹³⁾ Sk. arī CVD regulas 13. pantu, 17. panta 4. punktu un 22. panta 6. punktu.

⁽¹⁴⁾ Sk. 7.3. punktu Eiropas Centrālās bankas 2017. gada 6. aprīļa Atzinumā CON/2017/10, 7.2. punktu Eiropas Centrālās bankas 2018. gada 8. novembra Atzinumā CON/2018/47, 3.5.2. punktu Eiropas Centrālās bankas 2019. gada 2. maija Atzinumā CON/2019/17 un 3.5.2. punktu Eiropas Centrālās bankas 2019. gada 11. novembra Atzinumā CON/2019/38, kas pieejami www.eur-lex.europa.eu.

- 3.1.3. Turklāt ECBS dalībnieki bieži rīkojas kā norēķinu iestādes vērtspāpīru darījumu naudas posmā, un Eurosistēma ar T2V starpniecību⁽¹⁵⁾ piedāvā norēķinu pakalpojumus CVD (turpmāk – “T2V dalībnieki”). Eurosistēma ar T2V starpniecību nodrošina euro zonas CVD un ārpus euro zonas esošiem CVD un centrālajām bankām norēķinu pakalpojumu, kurš ir vienots, neitrāls un bez robežām, kurā izmanto centrālās bankas līdzekļus un kura pamatā ir piegādes pret samaksu princips. Eurosistēmas veiktā T2V pārraudzība ir saistīta ar tās pilnvarām nodrošināt efektīvas un stabilas tīrvērtes un maksājumu sistēmas, savukārt CVD kompetento iestāžu un attiecīgo iestāžu mērķis ir nodrošināt to raitu darbību, norēķinu drošību un efektivitāti, kā arī finanšu tirgu pareizu darbību to attiecīgajās jurisdikcijās.
- 3.1.4. Ierosinātajā regulā ir paredzēti vairāki atbrīvojumi no prasībām, pienākumiem un definīcijām⁽¹⁶⁾, kas noteikti CVD regulā un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 98/26/EK (turpmāk – “Norēķinu galīguma direktīva”)⁽¹⁷⁾ un ko CVD var pieprasīt, kad tai lūdz piešķirt SVT VNS uzturēšanas atļauju⁽¹⁸⁾. Šādus atbrīvojumus var piešķirt kompetentā iestāde pēc novērtēšanas procedūras, kurā nav paredzēts iesaistīt attiecīgās iestādes saskaņā ar CVD regulu⁽¹⁹⁾, tostarp ECBS dalībniekus. Konkrētāk, ierosinātajā regulā attiecīgajām iestādēm nav paredzēta nekāda loma atļaujas piešķiršanas, atbrīvojuma piešķiršanas vai spēkā esošas atļaujas vai atbrīvojuma izmaiņu procedūrā. Tas pats attiecas uz procedūru CVD, kurš uztur SVT VNS, piešķirtas atļaujas vai atbrīvojuma atsaukšanai⁽²⁰⁾. ECB uzskata, ka šajos novērtēšanas procesos ir jāiesaista attiecīgās iestādes, lai nodrošinātu, ka attiecīgās iestādes pienācīgi īsteno savas pilnvaras saskaņā ar CVD regulu. Tāpēc ierosinātajā regulā būtu jāparedz attiecīgo iestāžu iesaistīšana minētajos novērtēšanas procesos, lai pienācīgi atspoguļotu CVD regulā paredzēto pilnvaru sadalījumu. Turklāt attiecīgo iestāžu iesaiste būtu jāattiecinā ne tikai uz CVD, bet arī uz SVT DTS uzturētājiem, kas plāno sniegt CVD pamatpakalpojumus. Tas būtu jādara tādēļ, ka attiecīgo iestāžu pilnvaras attiecas uz pakalpojumiem neatkarīgi no pakalpojumu sniedzēja vai izmantotās tehnoloģijas.
- 3.1.5. Visbeidzot, saskaņā ar CVD regulu dažādus CVD regulas noteikumus, tostarp prasību ziņot kompetentajām iestādēm, nepiemēro ECBS dalībniekiem saistībā ar CVD, ko ECBS centrālās bankas pārvalda tieši uz savu atbildību⁽²¹⁾. Saskaņā ar ierosināto regulu uz CVD, kas uztur SVT VNS, attiecas prasības, kuras piemērojamas CVD saskaņā ar CVD regulu, izņemot, ja šāds CVD ir lūdzis kompetentajai iestādei piešķirt īpašus atbrīvojumus vai atļaujas⁽²²⁾. Kopumā šie noteikumi nozīmē, ka CVD, kuru uztur ECBS centrālā banka, kas uztur SVT VNS, nav jālūdz kompetentajai iestādei īpaši atbrīvojumi vai atļaujas, jo šādiem CVD nav jāziņo kompetentajām iestādēm, un uz tiem attiecas ierobežots prasību kopums saskaņā ar CVD regulu. Juridiskās noteiktības labad būtu lietderīgi ierosinātās regulas apsvērumos skaidri precizēt, ka uz CVD, ko uztur ECBS centrālās bankas, neattiecas ierosinātās regulas noteikumi par atbrīvojumu piešķiršanas un atļauju atsaukšanas procesu⁽²³⁾. Praksē tas nozīmētu, ka ECBS centrālās bankas izmantotu ierosinātajā regulā paredzētos atbrīvojumus, pamatojoties uz savu riska analīzi.

3.2. *Fizisku personu dalība SVT tirgus infrastruktūrās*

Ierosinātajā regulā⁽²⁴⁾ paredzēta iespēja CVD, kas uztur SVT VNS, (un arī SVT DTS uzturētājiem) kā dalībniekiem uzņemt fiziskas personas, kā arī juridiskas personas, kas nav minētas CVD regulā⁽²⁵⁾. Ierosinātie nosacījumi šādu personu kā dalībnieku uzņemšanai ir diezgan vispārīgi. Šajā sakarā regulatīvajos tehniskajos standartos, kas

⁽¹⁵⁾ Pamatnostādnes ECB/2012/27 IIA pielikums, Eiropas Centrālās bankas Pamatnostādne ECB/2012/13 (2012. gada 18. jūlijs) par TARGET2 vērtspāpīriem (OV L 215, 11.8.2012., 19. lpp.) un Eiropas Centrālās bankas Lēmums ECB/2011/20 (2011. gada 16. novembris), ar ko nosaka detalizētus noteikumus un procedūras atbilstības kritēriju ieviešanai attiecībā uz centrālo vērtspāpīru depozitāriju piekļuvi TARGET2 vērtspāpīriem pakalpojumiem (OV L 319, 2.12.2011., 117. lpp.). Sk. arī T2V Pamatlīgumu un Koplīgumu, kas pieejami ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu.

⁽¹⁶⁾ Sk. ierosinātās regulas 5. pantu.

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/26/EK (1998. gada 19. maijs) par norēķinu galīgumu maksājumu un vērtspāpīru norēķinu sistēmās (OV L 166, 11.6.1998., 45. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Sk. ierosinātās regulas 8. panta 2. punkta g) apakšpunktu.

⁽¹⁹⁾ Sk. CVD regulas 10. un 12. pantu.

⁽²⁰⁾ Sk. ierosinātās regulas 8. panta 6. un 7. punktu.

⁽²¹⁾ Sk. CVD regulas 1. panta 4. punktu. Šādam CVD jābūt piekļuvei ECBS centrālās bankas līdzekļiem, un tas nedrīkst būt atsevišķa struktūra.

⁽²²⁾ Sk. ierosinātās regulas 5. pantu.

⁽²³⁾ Sk. ierosinātās regulas 7. un 8. pantu.

⁽²⁴⁾ Sk. ierosinātās regulas 4. pantu un 5. panta 4. punktu un CVD regulas 2. panta 19) punktu.

⁽²⁵⁾ Tomēr vienlaikus ierosinātajā regulā nav paredzēts atbrīvojums no CVD regulas 33. panta 1. punkta noteikumiem, kas attiecas uz konkrētām juridiskām personām kā CVD dalībniekiem.

papildina CVD regulu ⁽²⁶⁾, sīki izklāstīti juridiskie, finanšu un operacionālie riski, kas CVD ir jānovērtē, analizējot dalības pieprasījumu. Nav skaidrs, kā tiks novērtēti šie riski, ja pieteikumu dalībai CVD iesniegs fiziska persona ⁽²⁷⁾. Ja šādi riski netiek pienācīgi ņemti vērā, var rasties bažas par to, kā nodrošināt vienlīdzīgu konkurences apstākļus tradicionālajām un SVT VNS, un par riskiem, ko šādi dalībnieki var radīt pašam CVD vai citiem tā dalībniekiem. Tāpat nav skaidrs, kuras *MiFID II* prasības, kas piemērojamas ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kuras piedalās DTS (piemēram, tās, kas saistītas ar algoritmiskās tirdzniecības izmantošanu), būtu piemērojamas arī fiziskām personām, kas piedalās SVT DTS. Pastāv iespēja, ka dažas no prasībām par ieguldītāju aizsardzību, kas paredzētas *MiFID II* un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 600/2014 ⁽²⁸⁾, nevarēs piemērot ⁽²⁹⁾. Ja ieguldījumu brokeru sabiedrības neveiktu starpniecību, privātie ieguldītāji varētu ieguldīt SVT pārvedamos vērtspapīros, kas var būt tiem nepiemēroti vai neatbilstoši. Turklāt pastāv atšķirība, kas ir neapmierinoša vienlīdzīgu konkurences apstākļu ziņā, starp SVT VNS un SVT DTS piemērojamām prasībām attiecībā uz maksimālo laikposmu, uz kādu fiziskas personas var uzņemt kā šo tirgus infrastruktūru dalībniekus ⁽³⁰⁾.

3.3. Maksājumu norēķini SVT tirgus infrastruktūrās

3.3.1. Ierosinātā regula paredz, ka maksājumu norēķinus SVT tirgus infrastruktūrās var veikt, izmantojot trīs līdzekļus. *Pirmkārt*, maksājumu norēķinus var veikt, izmantojot centrālās bankas līdzekļus, ja tas ir praktiski iespējams un ja tie ir pieejami. *Otrkārt*, ja izmantot centrālās bankas līdzekļus nav praktiski iespējams un ja tie nav pieejami, maksājumu norēķinus var veikt, izmantojot komercbanku līdzekļus, tostarp uz tokeniem balstītā formā. ECB saprot, ka šādi komercbanku līdzekļi uz tokeniem balstītā formā, kurus ierosinātajā regulā dēvē arī par “norēķinu monētām”, no juridiskā viedokļa nav nošķirami no tradicionālajiem naudas līdzekļu noguldījumiem. *Treškārt*, maksājumu norēķinus var veikt, izmantojot e-naudas tokenus, kā definēts Priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par kryptoaktīvu tirgiem un ar ko groza Direktīvu (ES) 2019/1937 (turpmāk – “ierosinātā regula par kryptoaktīvu tirgiem”).

3.3.2. Maksājumu norēķini, izmantojot centrālās bankas līdzekļus

ECB uzskata, ka prasībai veikt norēķinus, izmantojot centrālās bankas līdzekļus, vajadzētu būt noklusējuma prasībai SVT tirgus infrastruktūrām, un tāpēc atbrīvojums no šīs prasības būtu pieļaujams tikai tad, ja attiecīgais SVT tirgus infrastruktūras uzturētājs pierāda, ka šī norēķinu metode nav pieejama un praktiski iespējama.

3.3.3. Eurosistēma T2V dalībniekiem piedāvā vērtspapīru darījumu norēķinus, kurā izmanto centrālās bankas līdzekļus un kura pamatā ir piegādes pret samaksu princips. Lai gan ECB joprojām ir atvērta inovācijai un turpinās pētīt inovatīvu tehnoloģiju potenciālu vērtspapīru norēķinu pakalpojumu sniegšanas kontekstā, uz iespējamiem norēķiniem T2V ietvaros, izmantojot centrālo banku līdzekļus, par SVT pārvedamu vērtspapīru darījumiem attieksies ierobežojumi, kas izriet no pašreizējiem tehnoloģiskajiem ierobežojumiem, kā arī no līgumiskajiem noteikumiem un tiesiskā regulējuma, kas reglamentē T2V pakalpojumu sniegšanu ⁽³¹⁾. Šajā sakarā ir vērts uzsvērt, ka, novērtējot atbilstību T2V kritērijiem ⁽³²⁾ tad, ja CVD vēlēšies pievienoties T2V, tiks ņemtas vērā konkrētās struktūras īpatnības un atbrīvojumi, kas raksturīgi katrai attiecīgajai CVD uzturētajai SVT VNS.

⁽²⁶⁾ Sk. 89. pantu Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2017/392 (2016. gada 11. novembris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 909/2014 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par atļauju izsniegšanas, uzraudzības un operacionālajām prasībām centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem (OV L 65, 10.3.2017., 48. lpp.).

⁽²⁷⁾ Sk. 3.18.5. punktu *CPMI-IOSCO* Finanšu tirgus infrastruktūru principos (*Principles for financial market infrastructures*). 18. princips par piekļuves un dalības prasībām paredz darbības, finanšu, juridiskās un riska pārvaldības prasības attiecībā uz dalību, kas FTI būtu jāņem vērā, minot arī iespēju, ka ir pieļaujama neregulētu sabiedrību dalība FTI. Šādā gadījumā FTI būtu i) jāņem vērā jebkādi papildu riski, kas var rasties no šādas dalības, un ii) attiecīgi jāizstrādā savas dalības prasības un riska pārvaldības kontrole.

⁽²⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 600/2014 (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 173, 12.6.2014., 84. lpp.).

⁽²⁹⁾ Sk. *MiFID II* 25. pantu par finanšu instrumentu piemērotības un atbilstības novērtējumu ieguldītājiem.

⁽³⁰⁾ Sal. ierosinātās regulas 5. panta 4. punktu ar priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvas 2006/43/EK, 2009/65/EK, 2009/138/ES, 2011/61/ES, 2013/36/ES, 2014/65/ES, (ES) 2015/2366 un (ES) 2016/2341 (COM (2020) 596 final), 6. panta 4. punktu, kurā ierosināts grozīt *MiFID II* 19. pantu.

⁽³¹⁾ Sk. 15. nodaļu Vērtspapīru un nodrošinājuma tirgus infrastruktūru konsultatīvās grupas ziņojumā “*The potential impact of DLTs on securities post-trading harmonisation and on the wider EU financial market integration*” (“Sadalītās virsgrāmatas tehnoloģijas iespējamā ietekme uz vērtspapīru pēctirdzniecības pakalpojumu saskaņošanu un ES finanšu tirgu plašāku integrāciju”), kas pieejams ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu.

⁽³²⁾ Sk. Pamatnostādnes ECB/2012/27 IIA pielikumu, Pamatnostādni ECB/2012/13 un Lēmumu ECB/2011/20. Sk. arī T2V Pamatlīgumu un Koplīgumu, kas pieejami ECB interneta vietnē www.ecb.europa.eu.

3.3.4. Ja norēķinus par SVT pārvedamo vērtspapīru darījumiem paredzēts veikt ārpus T2V, SVT VNS var tikt piemēroti arī daži ierobežojumi norēķiniem ar centrālās bankas līdzekļiem, kas izriet no pašreizējiem tehnoloģiskajiem ierobežojumiem un no līgumiskajiem noteikumiem un tiesiskā regulējuma, ņemot vērā SVT VNS struktūras īpatnības un piemērojamās ECB pamatnostādnes ⁽³³⁾. Šie apsvērumi par norēķiniem ārpus T2V *mutatis mutandis* attiecas arī uz SVT DTS uzturētājiem.

3.3.5. *Maksājumu norēķini struktūrās, kuras nav licencētas kā kredītiestādes*

Saskaņā ar CVD regulu, ja iespēja veikt norēķinus, izmantojot centrālās bankas kontus nav praktiska un pieejama, CVD var piedāvāt veikt naudas maksājumu norēķinus attiecībā uz visām savām VNS vai to daļu, izmantojot kredītiestādē atvērtus kontus vai pats savus kontus. Ja CVD piedāvā veikt norēķinus kredītiestādē atvērtos kontos vai izmantojot savus kontus, tam tas jāveic saskaņā ar CVD regulas IV sadaļas noteikumiem ⁽³⁴⁾. Lai gan ierosinātajā regulā ir paredzēts, ka CVD, kas uztur SVT VNS, ir jāidentificē, jāmēra, jāuzrauga, jāpārvalda un līdz minimumam jāsamazina darījumu partnera risks, kas izriet no komercbankas līdzekļu vai e-naudas tokenu izmantošanas ⁽³⁵⁾, ierosinātajā regulā noteiktās prasības stabilu naudas norēķinu nodrošināšanai, izmantojot komercbanku līdzekļus (vai e-naudas tokenus), ir ļoti vispārīgas, salīdzinot ar CVD regulas prasībām ⁽³⁶⁾. Tas pats *mutatis mutandis* attiecas arī uz SVT DTS uzturētājiem. Būtiski, ka saskaņā ar ierosināto regulu ⁽³⁷⁾ kompetentā iestāde var piešķirt atbrīvojumu CVD, kas uztur SVT VNS, no CVD regulā ⁽³⁸⁾ paredzētajiem naudas norēķinu noteikumiem, ja CVD nodrošina piegādi pret samaksu. Tas netieši pavērtu iespēju CVD, kas veic vērtspapīru darījumu naudas posma norēķinus savos kontos, saņemt atbrīvojumu no prasības saņemt licenci kā kredītiestādei saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/36/ES (turpmāk – “Kapitāla prasību direktīva”) ⁽³⁹⁾ un no noteikumiem, kas reglamentē banku tipa papildpakalpojumus saskaņā ar CVD regulu ⁽⁴⁰⁾. Arī šī noteikuma ⁽⁴¹⁾ plašo formulējumu ierosinātajā regulā varētu interpretēt kā netiešu iespēju atbrīvot CVD no vērtspapīru darījumu naudas posma norēķinu veikšanas, izmantojot kontus, kas atvērti licencētā kredītiestādē.

3.3.6. Saskaņā ar Kapitāla prasību direktīvu personām vai uzņēmumiem, kas nav kredītiestādes, ir aizliegts pieņemt noguldījumus vai citus atmaksājamus līdzekļus no sabiedrības. Šis aizliegums neattiecas uz “gadījumiem, kas nepārprotami paredzēti valsts vai Savienības tiesību aktos” ⁽⁴²⁾. Tiek norādīts, ka ierosinātajā regulā paredzētā iespēja piešķirt atbrīvojumu no CVD regulas 40. panta un IV sadaļas prasībām par norēķiniem naudā nav pietiekami skaidra, lai to varētu kvalificēt kā “gadījumu, kas nepārprotami paredzēts Savienības tiesību aktos”, kurš ļautu personai, kas nav kredītiestāde, pieņemt noguldījumus no sabiedrības. Ņemot vērā šo acīmredzamo pretrunu starp ierosināto regulu un Kapitāla prasību direktīvu, Savienības likumdevējām iestādēm ir skaidri jāprecizē precīzs tvērums tādām atbrīvojumam no CVD regulā paredzētajiem naudas norēķinu noteikumiem, kuru var lūgt CVD, kas uztur SVT VNS (vai SVT DTS uzturētājs ⁽⁴³⁾).

3.3.7. Tā kā nav sīkākas informācijas par to, kā veicami norēķinus par maksājumiem e-naudas tokenos, SVT VNS uzturētāja CVD dalībnieki varētu atvērt kontus šajā CVD, lai veiktu vērtspapīru darījuma naudas posma norēķinu e-naudas tokenos, vai arī SVT VNS uzturētājs CVD un tā dalībnieki varētu atvērt kontu struktūrā, kas ir trešā persona un sniedz pakalpojumus saistībā ar e-naudas tokeniem. Abos gadījumos CVD vai trešā persona būtu e-naudas tokenu emitents un nodrošinātu, ka naudas posma norēķini tiek veikti e-naudas tokenos. Šajā sakarā ir vērts atzīmēt, ka saskaņā ar ierosināto regulu par kriptoaktīvu tirgiem e-naudas tokenus var emitēt tikai kredītiestādes vai e-naudas iestādes ⁽⁴⁴⁾. Tā kā ierosinātajā regulā nav noteikumu, kas paredz pretējo, ECB saprot,

⁽³³⁾ Pamatnostādne (ES) 2015/510 (ECB/2014/60) un Pamatnostādne ECB/2012/27.

⁽³⁴⁾ Sk. CVD regulas 40. panta 2. punktu un 54. pantu.

⁽³⁵⁾ Sk. ierosinātās regulas 4. panta 3. punktu.

⁽³⁶⁾ Sk. CVD regulas 40. pantu un IV sadaļu.

⁽³⁷⁾ Sk. ierosinātās regulas 24. apsvērumu 5. panta 5. punktu. Sk. arī ierosinātās regulas 16. apsvērumu un 4. panta 3. punkta f) apakšpunktu attiecībā uz SVT DTS.

⁽³⁸⁾ Sk. CVD regulas 40. pantu.

⁽³⁹⁾ Sk. 9. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību, ar ko groza Direktīvu 2002/87/EK un atceļ Direktīvas 2006/48/EK un 2006/49/EK (OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.).

⁽⁴⁰⁾ Sk. CVD regulas IV sadaļu un tās pielikuma C iedaļu.

⁽⁴¹⁾ Sk. ierosinātās regulas 5. panta 5) punktu.

⁽⁴²⁾ Sk. Kapitāla prasību direktīvas 9. pantu.

⁽⁴³⁾ Sk. ierosinātās regulas 4. panta 3. punktu.

⁽⁴⁴⁾ Sk. 43. pantu ierosinātajā regulā par kriptoaktīvu tirgiem.

ka ierosinātajā regulā paredzētais atbrīvojums no CVD regulā ⁽⁴⁵⁾ paredzētajiem naudas norēķinu noteikumiem nav paredzēts tam, lai atbrīvotu CVD vai trešo personu, kas emitē e-naudas tokenus un veic vērtspapīru darījumu naudas posma norēķinus savos kontos, no licences iegūšanas prasībām saskaņā ar ierosināto regulu par kryptoaktīvu tirgiem. Šie apsvērumi par maksājumu saistību norēķiniem e-naudas tokenos *mutatis mutandis* attiecas arī uz SVT DTS uzturētājiem ⁽⁴⁶⁾. Ir grūti saprast, kāpēc Savienības likumdevējas iestādes vēlētos pieprasīt, ka e-naudas tokenus var emitēt tikai kredītiestādes vai e-naudas iestādes, no vienas puses, un netieši pavērt iespēju norēķināties par vērtspapīru darījumiem ar tradicionālajiem naudas līdzekļiem vai norēķinu monētām, izmantojot kontus, kas atvērti struktūrās, kuras nav licencētas kā kredītiestādes, no otras puses.

- 3.3.8. Lemjot par to, vai tās vēlas radīt iespēju veikt vērtspapīru darījumu naudas posma norēķinus, izmantojot kontus, kas atvērti struktūrās, kuras nav licencētas kā kredītiestādes, Savienības likumdevējas iestādes varētu vēlēties ievērot CPMI-IOSCO Finanšu tirgus infrastruktūru principus ⁽⁴⁷⁾. Konkrētāk, saskaņā ar CPMI-IOSCO Finanšu tirgus infrastruktūru principu 9. principu ("Naudas norēķini"), ja naudas norēķini netiek veikti, izmantojot centrālās bankas līdzekļus, CPMI-IOSCO 9. princips paredz tikai norēķinus, kuriem izmanto komercbanku līdzekļus, vai norēķinus, kurus FTI veic savā grāmatvedības uzskaitē. CPMI-IOSCO 9. princips paredz, ka, ja FTI veic naudas norēķinus savā grāmatvedības uzskaitē, tai ir jāsamazina un stingri jākontrolē savi kredītriski un likviditātes riski. Šādā gadījumā FTI saviem dalībniekiem piedāvā naudas kontus, un maksājuma vai norēķinu saistības tiek izpildītas, nodrošinot FTI dalībniekiem tiešu prasījumu pret pašu FTI. Tādējādi kredītriski un likviditātes riski, kas saistīti ar prasījumu pret FTI, ir tieši saistīti ar FTI vispārējiem kredītriskiem un likviditātes riskiem. Viens no veidiem, kā FTI varētu samazināt šos riskus, ir ierobežot savas darbības un operācijas, veicot tikai tūrvērti un norēķinus, un ar tiem cieši saistītus procesus. Turklāt, lai veiktu maksājumu saistību norēķinus, FTI varētu izveidot kā īpaša mērķa finanšu iestādi, un skaidras naudas kontu nodrošināšanu varētu ierobežot, atverot kontus tikai dalībniekiem. Atkarībā no vietējiem tiesību aktiem šim īpaša mērķa finanšu iestādēm parasti būtu jāsaņem banku darbības licence un tām būtu jāpiemēro prudenciālā uzraudzība ⁽⁴⁸⁾.
- 3.3.9. Saskaņā ar ierosināto regulu fiziskas personas var tieši piedalīties SVT tirgus infrastruktūrās. Ja vērtspapīru darījuma naudas posma norēķini tiktu iegrāmatoti tādas personas grāmatvedības uzskaitē, kura nav licencēta kredītiestāde, naudas kontiem, kurus fiziskas personas un juridiskas personas, piemēram, mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi, tur SVT tirgus infrastruktūrās, netiktu piemērota noguldījumu garantiju sistēmas aizsardzība saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/49/ES (turpmāk – "Noguldījumu garantiju sistēmu direktīva") ⁽⁴⁹⁾ un priekšroka noguldītājiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/59/ES ⁽⁵⁰⁾ (turpmāk – "Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīva"). Noguldījumu garantiju sistēmu direktīva un priekšroka noguldītājiem saskaņā ar Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīvu attiecas tikai uz noguldījumiem, kuri ir kredīta atlikums, ko veido kontā atlikušie līdzekļi vai īslaicīgas situācijas, kuras rada parasti banku darījumi, un ko kredītiestādei ir jāatmaksā ⁽⁵¹⁾. Ņemot vērā CPMI-IOSCO 9. principu, jo īpaši mērķi samazināt un stingri kontrolēt kredītriskus un likviditātes riskus, kas izriet no naudas norēķiniem, kuros izmanto FTI, šķiet, ka fizisko personu līdzekļi, kas izvietoti pie SVT tirgus infrastruktūru uzturētājiem, minētajā situācijā netiktu pietiekami aizsargāti. Turklāt ierosinātajā regulā nav noteikta robežvērtība, lai ierobežotu SVT tirgus infrastruktūru uzturētāju iespējas turēt fizisku personu, mikrouzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu līdzekļus, neraugoties uz iespējamību, ka šādas personas var kļūdaini uzskatīt savus līdzekļus par noguldījumiem, kuriem piemēro Noguldījumu garantiju sistēmu direktīvā paredzētās priekšrocības un Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīvā paredzēto priekšroku noguldītājiem.
- 3.3.10. Visbeidzot, Savienības likumdevējas iestādes varētu vēlēties apsvērt, vai varētu rasties riski finanšu sistēmas stabilitātei, ja saskaņā ar ierosināto regulu tiktu piešķirti atbrīvojumi no licencēšanas prasībām, kas Kapitāla prasību direktīvā, CVD regulā un ierosinātajā regulā par kryptoaktīvu tirgiem paredzētas saistībā ar a) noguldījumu vai citu atmaksājamu līdzekļu pieņemšanu no sabiedrības, b) banku tipa papildpakalpojumu sniegšanu un c) e-naudas tokenu emisiju. Atbrīvojumi no minētajām licencēšanas prasībām izraisītu pāreju no kredītiestādēm uz nebanku tirgus dalībniekiem darbībās, kas parasti ir banku nozares kompetencē. Tādēļ SVT tirgus

⁽⁴⁵⁾ Sk. ierosinātās regulas 5. panta 5. punktu un CVD regulas 40. pantu.

⁽⁴⁶⁾ Sk. ierosinātās regulas 4. panta 3. punktu.

⁽⁴⁷⁾ Sk. CPMI-IOSCO Finanšu tirgus infrastruktūru principus, kas pieejami Starptautisko norēķinu bankas interneta vietnē www.bis.org.

⁽⁴⁸⁾ Sk. 3.9.7. punktu CPMI-IOSCO Finanšu tirgus infrastruktūru principos.

⁽⁴⁹⁾ Sk. 2. panta 1. punkta 3) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/49/ES (2014. gada 16. aprīlis) par noguldījumu garantiju sistēmām (OV L 173, 12.6.2014., 149. lpp.). Sk. arī 2. panta 2. punkta c) apakšpunktu ierosinātajā regulā par kryptoaktīvu tirgiem.

⁽⁵⁰⁾ Sk. 108. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atveseļošanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012 (OV L 173, 12.6.2014., 190. lpp.).

⁽⁵¹⁾ Sk. Noguldījumu garantiju sistēmu direktīvas 2. panta 1. punkta 3) apakšpunktu saistībā ar tās 2. panta 1. punkta 4) un 5) apakšpunktu un 5. un 6. pantu un Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīvas 2. panta 1. punkta 94) un 95) apakšpunktu un 108. pantu.

infrastruktūru dalībnieki un esošo VNS vai DTS, kuras pārvalda tie paši SVT tirgus infrastruktūru, tostarp savienoto FTI, uzturētāji, potenciālie dalībnieki tādējādi būtu pakļauti lielākiem kredītriskiem un likviditātes riskiem, jo stingrās regulatīvās un prudenciālās prasības, kas noteiktas kredītiestādēm, neattiecas uz nebanku tirgus dalībniekiem. Galu galā SVT tirgus infrastruktūras izmantotu zemāku aizsardzības pasākumu līmeni un diapazonu, kas varētu ne vien kavēt šo infrastruktūru vispārējo stabilitāti, bet arī plašākā nozīmē kavēt DLT tehnoloģiju ieviešanu pēctirdzniecības sektorā.

3.3.11. Banku tipa papildpakalpojumiem piemērojamās riska pārvaldības prasības

CVD regula nosaka ļoti ierobežojošas prasības banku tipa papildpakalpojumiem, jo šādu pakalpojumu sniegšana ietver būtiskus finanšu riskus, tostarp dienas kredītrisku un likviditātes risku. CVD loma finanšu tirgos un ar tiem saistītā sistēmiskā nozīme attaisno stingras riska pārvaldības prasības, kuru mērķis ir nodrošināt noturību ārkārtējos, taču iespējamajos apstākļos. Konkrētāk, kā minēts iepriekš, banku tipa papildpakalpojumus ir atļauts sniegt tikai tādiem CVD, kas saņēmuši kredītiestādes licenci, un norīkotajām kredītiestādēm⁽⁵²⁾, kas izpilda CVD regulas IV sadaļas prasības⁽⁵³⁾. ECB norāda, ka ierosinātā regula pieļauj iespēju, ka CVD, kas ir licencēts kā kredītiestāde un uztur SVT VNS vai kas banku tipa papildpakalpojumu sniegšanai izmanto kredītiestādi, ir atbrīvots no CVD regulas 40. panta prasībām, tostarp no minētās regulas IV sadaļā noteiktajām prasībām. Ierosinātajā regulā nav definēts atbrīvojuma tvērums, tāpēc tiek uzskatīts, ka SVT VNS, ko uztur CVD, var saņemt atbrīvojumus no dažām vai visām CVD regulas IV sadaļas prasībām, tostarp no tām, kas attiecas uz banku tipa papildpakalpojumu tvērumu, kredītrisku un likviditātes risku pārvaldību un papildu kapitāla prasībām⁽⁵⁴⁾.

Atkarībā no atbrīvojuma tvēruma mainītos riska līmenis, kuram var būt pakļautas SVT VNS, un, ja atbrīvojums attiektos uz visām IV sadaļas prasībām, riski varētu būt ļoti ievērojami. Tomēr ierosinātajā regulā noteiktās prasības⁽⁵⁵⁾, kas piemērojamas norēķinu veikšanai, izmantojot komercbanku līdzekļus, ir tikai vispārīgas un var nenodrošināt radītajiem riskiem atbilstošu riska pārvaldības pasākumu piemērošanu. Ņemot vērā iepriekš minēto, ECB ierosina Savienības likumdevējām iestādēm sīkāk precizēt tvērumu atbrīvojumiem no CVD regulas 40. panta un nosacījumus, kas jāizpilda, lai šādi atbrīvojumi tiktu piešķirti. Ņemot vērā apsvērumus par vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu SVT DTS un SVT VNS starpā, kā norādīts 1.3. punktā, tas pats *mutatis mutandis* būtu jāpiemēro arī SVT DTS uzturētājiem, ja tie neveic norēķinus, izmantojot centrālās bankas līdzekļus.

3.4. Aizsardzība maksātnespējas gadījumā saskaņā ar Norēķinu galīguma direktīvu

Saskaņā ar ierosināto regulu SVT VNS darbība, ko veic CVD, var nebūt līdzvērtīga "sistēmas" darbībai, kā definēts Norēķinu galīguma direktīvā, cita starpā arī tāpēc, ka saskaņā ar ierosināto regulu fiziskas personas ir atbilstīgi SVT VNS dalībnieki⁽⁵⁶⁾. Šādā gadījumā SVT VNS darbība netiktu uzskatīta par darbības vai pakalpojumu paplašināšanu saskaņā ar CVD regulu⁽⁵⁷⁾, bet gan par papildu darbību vai pakalpojumu, uz kuru būtu jāattiecinā novērtēšanas un atļauju piešķiršanas process saskaņā ar CVD regulu. Šajā sakarā ECB izsaka trīs piezīmes. *Pirmkārt*, ECB atgādina par (juridiskā) galīguma jēdziena izšķirošo lomu, aizsargājot norēķinu sistēmu dalībniekus no maksātnespējas procedūru traucējošām sekām pārējiem dalībniekiem un mazinot sistēmiskos riskus, kas izriet no FTI darbības. Ja kādu SVT VNS nekvalificētu kā "sistēmu" Norēķinu galīguma direktīvas izpratnē, tad šai SVT VNS nepiemērotu no minētās direktīvas izrietošo aizsardzību maksātnespējas gadījumā. *Otrkārt*, ECB atzīmē, ka ierosinātajā regulā nav skaidri noteikts, kādi juridiski pasākumi tai būtu jāveic, ja viens un tas pats CVD vienlaikus uzturētu VNS un SVT VNS (piemēram, norobežot abas sistēmas, uzticot to darbību atsevišķām juridiskām personām). Ja neaizsargātajām SVT VNS un/vai to dalībniekiem īstenotos galīguma riski, tie varētu ietekmēt citas tradicionālās VNS, kuras uztur tas pats CVD, kā arī tā dalībniekus. Šādi riski varētu īstenoties, piemēram, ja viena vai vairākas struktūras piedalās gan tradicionālajā VNS, gan SVT VNS, ko pārvalda viens un tas pats CVD. Ņemot vērā iepriekš minēto, būtu lietderīgi, ja ierosinātajā regulā tiktu prasīts, lai

⁽⁵²⁾ Saskaņā ar CVD regulu kredītiestāde, kas piedāvā veikt naudas maksājumu norēķinus attiecībā uz daļu no CVD VNS, ir atbrīvota no dažām IV sadaļas prasībām tikai tad, ja šādu naudas norēķinu, kuriem izmanto minētajā kredītiestādē atvērto kontus, kopējā vērtība kādā laikposmā nepārsniedz konkrētas robežvērtības. Sk. CVD regulas 54. panta 4. un 5. punktu.

⁽⁵³⁾ Konkrētāk, CVD regulas 54. panta 4. punkta d) apakšpunktā paredzēts, ka kredītiestādi, ko izmanto kā naudas norēķinu iestādi, var izmantot tikai tam, lai sniegtu CVD regulā definētus banku tipa papildpakalpojumus, un nevar izmantot citu darbību veikšanai.

⁽⁵⁴⁾ Atbrīvojums no prasības saņemt bankas licenci ir aplūkots 3.3.5.–3.3.10. punktā.

⁽⁵⁵⁾ Sk. ierosinātās regulas 5. panta 5. punkta pēdējo daļu.

⁽⁵⁶⁾ Sk. Norēķinu galīguma direktīvas 2. panta a) un d) punktu un ierosinātās regulas 23. apsvērumu un 5. panta 8. punktu.

⁽⁵⁷⁾ Sk. CVD regulas 19. pantu un ierosinātās regulas 33. apsvērumu.

CVD, kas uztur SVT VNS (neatkarīgi no tā, vai vienlaikus tiek uzturēta tradicionālā VNS), nepārprotami izskaidrotu maksātspējas un norēķinu galīguma riskus, kuriem ir pakļauti tā dalībnieki, kā arī visus riska mazināšanas pasākumus, ko CVD ir ieviesis, lai mazinātu šādus riskus. Treškārt, ECB uzskata, ka ierosinātajā regulā būtu skaidri jāparedz, ka atļaujas piešķiršanas procesā CVD attiecīgajām iestādēm jāiesaistās to risku novērtēšanā, kurus var radīt tradicionālās VNS un SVT VNS vienlaicīga uzturēšana.

3.5. *Vienlīdzīgi konkurences apstākļi SVT tirgus infrastruktūru uzturētāju starpā*

Ierosinātā regula ietver īsu atsauci uz norēķinu neizpildes novēršanu un risināšanu, kas ir ļoti svarīgi, lai sekmētu norēķinu disciplīnu un drošus un efektīvus norēķinus par darījumiem ⁽⁵⁸⁾. SVT DTS piemērojamās prasības un CVD regulā paredzētie noteikumi ⁽⁵⁹⁾ ir izteikti asimetriski. Tas, ka nav vienotu prasību attiecībā uz norēķinu neizpildi, var izraisīt sacensību SVT DTS uzturētāju starpā un galu galā var izraisīt labvēlīgāku attieksmi pret SVT DTS uzturētājiem salīdzinājumā ar CVD un zemāku norēķinu drošības līmeni SVT DTS dalībniekiem salīdzinājumā ar CVD dalībniekiem.

3.6. *SVT tirgus infrastruktūru uzturētāju izejas stratēģija un SVT pārvedamo vērtspapīru tirdzniecības atcelšana*

Ierosinātā regula ietver vispārīgu atsauci uz pārejas stratēģiju, t. i., izejas stratēģiju, kas SVT tirgus infrastruktūru uzturētājiem ir jāievieš gadījumā, ja atļauja vai daži piešķirtie atbrīvojumi ir jāatsauc vai citādi jāpārtrauc, vai arī gadījumā, ja notiek darbības brīvprātīga vai piespiedu izbeigšana ⁽⁶⁰⁾. Ja atļaujas vai atbrīvojumi tiek atsaukti vai SVT pārvedamo vērtspapīru tirgus novērtējums pārsniedz noteiktas robežvērtības, SVT tirgus infrastruktūras uzturētājam var nākties veikt būtiskas izmaiņas, kuru īstenošanai, visticamāk, būtu vajadzīgs ievērojams laikposms. Turklāt, ja nav alternatīva SVT tirgus infrastruktūras uzturētāja, kas spēj vai vēlas nodrošināt pakalpojumu nepārtrauktību, īpašas atļaujas vai jebkura piešķirtā atbrīvojuma atsaukšanu ⁽⁶¹⁾ nevar īstenot praksē, un tas ir pretrunā ierosinātās regulas būtībai. Ņemot vērā iepriekš minēto, ECB ierosina Savienības likumdevējam iestādēm sniegt sīkāku informāciju par izejas stratēģijas konkrēto saturu un tās īstenošanas grafiku. Turklāt ierosinātā regula būtu jāpapildina ar īpašām procedūrām, kas būtu piemērojamas, atceļot SVT pārvedamo vērtspapīru tirdzniecību SVT DTS, kā arī pārsniedzot 200 milj. EUR tirgus kapitalizācijas ierobežojumu, kas noteikts atļaujai veikt tirdzniecību SVT DTS. Vissvarīgāk būtu skaidri norādīt, kā šādos gadījumos tiktu aizsargāti ieguldītāji, kuru turējumā ir attiecīgie SVT pārvedamie vērtspapīri. Būtu jānorāda, vai emitentam (vai tā lielākajam akcionāram) būtu jāatpērk attiecīgie SVT pārvedamie vērtspapīri, vai šāda darbība būtu obligāta arī ieguldītājiem un kā šādos gadījumos tiktu noteikta patiesā cena. Kā alternatīvu ECB ierosina ieviest īpašus pasākumus šādu SVT pārvedamo vērtspapīru pārvēršanai "ne-VT" pārvedamos vērtspapīros, kas reģistrēti CVD.

3.7. *Mijiedarbība ar ierosināto regulu par kryptoaktīvu tirgiem*

3.7.1. Pastāv iespējama neatbilstība starp ierosinātās regulas un ierosinātās regulas par kryptoaktīvu tirgiem tvērumiem. E-naudas tokenu norēķinu modeļos, kas aprakstīti 3.3.7. punktā, e-naudas tokenu emitenti un/vai pakalpojumu sniedzēji, uz kuriem saskaņā ar ierosināto regulu par kryptoaktīvu tirgiem attiecas kryptoaktīvu emitentu un kryptoaktīvu pakalpojumu sniedzēju vispārīgās definīcijas, faktiski sniegtu pakalpojumus saistībā ar finanšu instrumentiem, proti, SVT pārvedamiem vērtspapīriem. Ja tas tā ir, šķiet, ka šādi pakalpojumi nav paredzēti ne ierosinātajā regulā, ne arī ierosinātajā regulā par kryptoaktīvu tirgiem.

3.7.2. Turklāt saskaņā ar ierosināto regulu par kryptoaktīvu tirgiem uz e-naudas tokeniem, kas klasificēti kā nozīmīgi, attiecas papildu prasības ⁽⁶²⁾. Jo īpaši attiecībā uz rezerves aktīvu turēšanu ⁽⁶³⁾ nozīmīgu e-naudas tokenu emitentiem vienmēr ir jānodrošina, ka rezerves aktīvi netiek apgrūtināti vai iekļāti kā "finanšu nodrošinājuma līgums", "līgums par finanšu nodrošinājumu īpašumtiesību nodošanas nolūkā" vai "līgums par finanšu

⁽⁵⁸⁾ Sk. ierosinātās regulas 4. panta 3. punkta g) apakšpunktu.

⁽⁵⁹⁾ Sk. CVD regulas 6. panta 3. un 4. punktu un 7. pantu.

⁽⁶⁰⁾ Sk. ierosinātās regulas 6. panta 6. punktu un 3. panta 5. punktu.

⁽⁶¹⁾ Sk. ierosinātās regulas 7. panta 6. punktu un 8. panta 6. punktu.

⁽⁶²⁾ Sk. 33. un 52. pantu ierosinātajā regulā par kryptoaktīvu tirgiem.

⁽⁶³⁾ Sk. 33. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 52. panta a) punktu ierosinātajā regulā par kryptoaktīvu tirgiem.

nodrošinājumu galvojuma veidā” attiecīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2002/47/EK⁽⁶⁴⁾ 2. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunkta nozīmē. Ņemot vērā to, ka vērtspapīru darījumu norēķinu nolūkos kā nodrošinājums var būt nepieciešami vai nu SVT pārvedami vērtspapīri, vai e-naudas tokeni, nav skaidrs, kā varētu likumīgi izpildīt ķīlu kā “finanšu nodrošinājuma līgumu”, “līgumu par finanšu nodrošinājumu īpašumtiesību nodošanas nolūkā” vai “līgumu par finanšu nodrošinājumu galvojuma veidā”, izmantojot e-naudas tokenu rezervi, ņemot vērā iepriekš minētos ierobežojumus, kas pastāv saskaņā ar ierosināto regulu par kriptoaktīvu tirgiem. Lai izmantotu e-naudas tokenus vērtspapīru norēķinu kontekstā, ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt, ka tos var iesniegt kā nodrošinājumu. Ņemot vērā iepriekš minēto, ECB uzskata, ka papildu pārdomas un uzmanība būtu jāpievērš mijiedarbībai starp ierosināto regulu, ierosināto regulu par kriptoaktīvu tirgiem un spēkā esošajiem Savienības finanšu pakalpojumu un banku nozares tiesību aktiem.

4. Prudenciālās uzraudzības aspekti

- 4.1. ECB un attiecīgā NKI ir kompetentās iestādes, kas īsteno konkrētas prudenciālās uzraudzības pilnvaras saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 575/2013 (turpmāk – “Kapitāla prasību regula”) un Kapitāla prasību direktīvu⁽⁶⁵⁾. Turklāt VUM regulā ECB ir noteikti konkrēti uzdevumi attiecībā uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību euro zonā un ir paredzēts, ka ECB atbild par Vienotā uzraudzības mehānisma (VUM), kurā ECB un iesaistītajām NKI tiek sadalīti konkrēti uzraudzības pienākumi, efektīvu un konsekventu darbību⁽⁶⁶⁾. ECB jo īpaši veic visu kredītiestāžu atļauju izsniegšanas un atsaukšanas uzdevumu. Attiecībā uz nozīmīgām kredītiestādēm ECB uzdevums cita starpā ir arī nodrošināt atbilstību attiecīgajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem, ar kuriem kredītiestādēm noteiktas prudenciālās prasības, tajā skaitā prasība ieviest stabili pārvaldības kārtību, piemēram, drošus riska pārvaldības procesus un iekšējās kontroles mehānismus⁽⁶⁷⁾. Šajā nolūkā ECB piešķirtas visas tās funkciju izpildei nepieciešamās uzraudzības pilnvaras iejaukties kredītiestāžu darbībā.
- 4.2. Ierosinātajā regulā ir paredzētas pamatprasības SVT tirgus infrastruktūru darbībai, kā arī vairāki atbrīvojumi, kurus var pieprasīt attiecībā uz konkrētām prasībām, kas noteiktas MiFID II, Regulā (ES) Nr. 2014/600 un CVD regulā. Tas nozīmē, ka ieguldījumu sabiedrības, kas licencētas arī kā kredītiestādes, un tirgus dalībnieki var lūgt nacionālajai kompetentajai iestādei atļauju uzturēt SVT tirgus infrastruktūras, lai cita starpā reģistrētu SVT pārvedamos vērtspapīrus un veiktu norēķinus par tiem. Turklāt ierosinātajā regulā ir noteikts, ka SVT tirgus infrastruktūru uzturētājiem jāsadarbojas ar kompetentajām iestādēm, kurām uzticēta īpašu atļauju piešķiršana, kā arī ar Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi (EVTI)⁽⁶⁸⁾.
- 4.3. ECB atzīmē, ka pašreizējā pieeja attiecībā uz atļauju piešķiršanas procesu veicina vienlīdzīgu attieksmi gan pret kredītiestādēm, gan pret iestādēm, kas nav kredītiestādes, un ir solis uz priekšu uz risku balstītas uzraudzības virzienā, ņemot vērā attiecīgās iestādes veiktās darbības. Ņemot vērā iepriekš minēto, lai gan ierosinātajā regulā nav paredzēta ECB (kā prudenciālās uzraudzības veicēja) iesaistīšana atļauju izsniegšanas un atbrīvojuma piešķiršanas procesā, ECB no prudenciālās uzraudzības viedokļa var būt svarīgi saņemt informāciju no nacionālās kompetentās iestādes par nozīmīgām kredītiestādēm, kas vēlas izmantot SVT tirgus infrastruktūru. Tādēļ tiek ierosināts iekļaut ierosinātajā regulā pienākumu nacionālajai kompetentajai iestādei paziņot prudenciālās uzraudzības veicējam, tostarp ECB attiecībā uz nozīmīgām kredītiestādēm, par to, vai ir piešķirtas atļaujas un izņēmumi, kā arī par to, vai tiek piemēroti korektīvi pasākumi. To pašu iemeslu dēļ tiek ierosināts iekļaut ierosinātajā regulā attiecīgo prudenciālās uzraudzības veicēju no to iestāžu vidus, kurām SVT tirgus infrastruktūras uzturētāji regulāri sniedz pārskatus⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/47/EK (2002. gada 6. jūnijs) par finanšu nodrošinājuma līgumiem (OV L 168, 27.6.2002., 43. lpp.).

⁽⁶⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

⁽⁶⁶⁾ Padomes Regula (ES) Nr. 1024/2013 (2013. gada 15. oktobris), ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (OV L 287, 29.10.2013., 63. lpp.).

⁽⁶⁷⁾ Sk. Regulas (ES) Nr. 1024/2013 4. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 6. panta 4. punktu.

⁽⁶⁸⁾ Sk. ierosinātās regulas 9. pantu.

⁽⁶⁹⁾ Sk. ierosinātās regulas 9. panta 4. punktu.

Gadījumos, kuros ECB iesaka grozīt ierosināto regulu, konkrēti redakcionālie priekšlikumi ir izklāstīti atsevišķā tehniskā darba dokumentā, kuram pievienots paskaidrojuma teksts.

Šis atzinums tiks publicēts *EUR-Lex*.

Frankfurtē pie Mainas, 2021. gada 28. aprīlī

ECB prezidente
Christine LAGARDE
